

Täysistunto

Tiistai 8.11.2022 klo 14.03—19.28

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 171/2022 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 11/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 11/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. Esittelypuheenvuoro, edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.30 **Suna Kymäläinen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunta on käsitellyt hallituksen esitystä vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta. Esitys koskee ennen kaikkea vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivien ajoneuvojen hankintatukien ja muuntotuen hakuajankoja. Esityksen mukaan pakettiautojen ja kuorma-autojen hankintatukien hakuajat jatkuisivat 31.12.2024 saakka ja täyssähköautojen hankintatukien ja muuntotuen hakuaja lyhenisi 31.12.2022 saakka. Lisäksi lain voimassaoloaika jatkuisi 31.12.2026 saakka. Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Vähäpäästöisten ajoneuvojen hankinta- ja muuntotukien tavoitteena on uudistaa ajoneuvokantaa nykyisestä vähäpäästöisemmäksi, millä voidaan vähentää liikenteen kasvihuonepäästöjä. Sähkökäyttöisten henkilöautojen hankintaan tai muuntamisen tukemiseen ei ole esitetty määrärahaa vuodelle 2023, joten esitetty hakuajan lyhentäminen on valiokunnan käsityksen mukaan tarkoituksenmukaista hakumenettelyn selkeyden vuoksi tässä vaiheessa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan täyssähköautojen hankintatukiohjelman päätymisellä arvioidaan olevan tässä vaiheessa vain vähäisiä vaikutuksia täyssähköautojen markkinoihin, sillä markkinoille on muodostunut globaalisti ylikysyntää. Tästä huolimatta valiokunta kiinnittää kuitenkin samalla huomiota siihen, että Suomi on monia muita maita jäljessä sähköautojen yleistymisessä. Tästä syystä lähivuosina voi olla tarpeen palata ajoneuvojen hankintojen tukimenettelyihin.

Positiivisena asiana valiokunta pitää ehdotettua jatkoa vähäpäästöisten paketti- ja kuorma-autojen hankintatukiin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esitetty hankintatu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2022 vp

kien jatko on erittäin tervetullut kuljetusalalle, sillä käyttövoimamuutos raskaassa kalustossa vaatii enemmän aikaa ja investointeja kuin kevyemmässä henkilöautokalustossa. Lisäksi kaasu- ja sähkökäyttöisten paketti- ja kuorma-autojen hankintojen tukeminen vähentää selkeästi myös liikenteen kasvihuonepäästöjä, koska kyseisillä ajoneuvoilla ajetaan keskimäärin enemmän kuin henkilöautoilla ja myös näiden ajoneuvojen polttoaineen kulutus on henkilöautoja suurempi.

Valiokunta ottaa mietinnössään kantaa myös vedyn käyttöönoton edistämisen puolesta. Saadun selvityksen mukaan tällä hetkellä sähkö- ja kaasukäyttöiset ajoneuvot edustavat valtaosaa vaihtoehtoisista käyttövoimista mutta on ennakoitu, että vetykäyttöiset polttokennoajoneuvot yleistyvät autokannassa vähitellen 2030-lukua lähestyttäessä. Asiantuntijakuulemisen mukaan erityisesti raskaassa tavaraliikenteessä suurilla massoilla ja pitkillä etäisyyksillä vetyä käyttävästä polttokennoteknologiasta voi muodostua merkittävä käyttövoimaratkaisu tulevaisuudessa. Valiokunta katsookin, että myös kehittymässä olevien käyttövoimateknologioiden kehittymistä tulisi pyrkiä tukemaan. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan liikenne- ja viestintäministeriössä on myös käynnistetty selvitys vetyajoneuvojen markkinoiden kehittämisestä. Vedyn liikennekäytön edistämiseen liittyen valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyvän lausuman, jonka mukaan eduskunta edellyttää, että vedyn edistämiseen yhtenä liikenteen käyttövoimana etsitään jatkossa toimivia ja tehokkaita ohjauskeinoja sekä kansallisella että EU-tasolla.

Valiokunta painottaa mietinnössään myös jakeluinfrastruktuurin tukemisen tärkeyttä. Käytännössä kaikki uudet vaihtoehtoiset liikenteen käyttövoimat vaativat merkittäviä panostuksia energianjakeluinfrastruktuuriin, joko lataus- tai tankkausverkostoon. Tähän liittyen valiokunta toteaa, että lataus- ja tankkausverkon kehittämisen edistämiseen on välttämätöntä löytää jatkossa tehokkaita keinoja. Valiokunta myös painottaa fossiilittoman liikenteen tiekartan kirjauksia ja sitä, että on erittäin tärkeää, että osoitetut määrärahat vastaavat jatkossa fossiilittoman liikenteen tiekartassa hankintatuille asetettuja tavoitteita. Lisäksi valiokunta korostaa, että hankintatukien vaikutuksia on välttämätöntä seurata mahdollisia tulevia päätöksiä ajatellen muun muassa siltä kannalta, missä määrin myönnetty hankintatuet mahdollisesti nostavat hintoja ja missä määrin hankinnat ovat lisääntyneet tukien ansiosta.

Arvoisa puhemies! Valiokunta on tehnyt esitykseen pieniä teknisluonteisia korjauksia sekä muuttanut voimaantulosäännöstä siten, että jo vanhan, jo kumotun lain 971/2017 aikana tehtyihin hakemuksiin sovelletaan vanhaa lakia. Valiokunta katsoo, että kaikkien vanhan lain aikana hankintatukia hakeneiden henkilöiden yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että kaikki vanhan lain aikana jätetyt hankintatukihakemukset käsitellään sen mukaisesti. Valiokunnan Liikenne- ja viestintävirastolta saaman vahvistuksen mukaan nyt ehdotettavilla muutoksilla vanhan lain voimassaolon aikana viireille laitettut hakemukset voidaan käsitellä lain 971/2017 perusteella.

Arvoisa puhemies! Liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö on yksimielinen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä. — Mikrofoni.

18.36 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Olen kiinnittänyt tähän huomiota jo aikaisemmin, silloin kun näitä lakeja laitettiin voimaan. Hämmästelinkin jo silloin sitä, miksi kaasuautolla ei ole ollut hankintatukea — siihen konversioon on kyllä ollut tukea. Miele-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 119/2022 vp

täni kaasu ja biokaasu ja Hyvinkäällä myytävä luomubiokaasu ovat tulevaisuuden polttoaineita, ja sillä lailla olisin toivonut tietenkin, että tämä hankintatuki olisi jatkunut.

Mutta jos oikein ymmärsin tämän esittelytekstin, niin nyt tällä hetkellä oleva laki lyhenee sillä tavalla, että sähköauton hankintatukea voi hakea vain tämän vuoden loppuun asti, ja olisin halunnut edustaja Kymäläiseltä kysyä: mitenkä on, onko se kaupantekopäivä vai auton saapuminen tässä nyt ratkaiseva siinä, saako sitä tukea vai ei? Tämä on pikkuisen epäselvää. Ja toivoisin, että laki menee läpi sillä tavalla, että se kohtelee oikeudenmukaisesti kaikkia kauppia, jotka on tehty tämän vuoden puolella, sen lain vielä voimassa ollessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

18.38 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Totta kai tämä tukeminen, niin kaasukuin sähköautojen tukeminen, on tärkeää, se, että se on tasapuolista, sitten kun tätä keran aletaan taas toteuttaa.

Mutta ihan haluaisin edelleenkin muistuttaa siitä, että kuitenkin meidän pitää huolehtia, että meillä on mahdollista käyttää myös dieseliä ja muita. Kuitenkin menee kauan aikaa ennen kuin kuorma-autoissa nähdään se uudistus, että ne muuttuvat sähköisiksi, ja sillä tavalla se ei ole ihan pikkujuttu, vaan siinä menee varmaan kymmeniä vuosia. Eli tämäkin kannattaa varmasti huomioida ja mahdollistaa sitten tämä käyttö, varsinkin tämmöisenä kriisiaikana, jolloin huoltovarmuuskin on hyvin tärkeää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

18.39 Suna Kymäläinen sd: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mäenpää kysyi, mikä on ratkaisevaa, onko se, kun auton saa, ja todellakin ymmärrän tämän kysymyksen, sillä nyt, kun tämä sähköautojen ostobuumi on ikään kuin ylikuumentunut, voi mennä vuosikin ennen kuin sen auton saa. Mutta tässä ratkaisevaa on siis se, että vuoden loppuun asti tämä laki on voimassa, ja kun tätä hankintatukea on haettu tämän lain voimassaolon aikana, niin silloin siihen tukeen on oikeutettu. Eli kaikki ovat tältä osin yhdenvertaisia.

Edustaja Reijoselle tästä dieselistä: On aivan totta, että diesel tulee olemaan varmasti pitkään käyttövoimana, erityisesti raskaassa liikenteessä, mutta henkilöautojenkin osalta varmasti vielä vuosia on edessä. Sen vuoksi hallitus valmistelee tätä ammattidieseltuki-muotoa, jolla pystytään sitten myöskin tukemaan ammattiliikennettä tältä osin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 171/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.